KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2023/1619,

8. august 2023,

ajutiste erakorraliste meetmete kohta, millega tehakse 2023. aastal erand Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) nr 1308/2013 ja (EL) 2021/2117 teatavatest sätetest, et lahendada puu- ja köögiviljasektoris ning veinisektoris ebasoodsatest ilmastikutingimustest põhjustatud eriprobleemid

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, ([1]) eriti selle artikli 221 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

(1) Mitme liikmesriigi eri piirkondades olid 2023. aasta kevade ilmastikutingimused väga ebasoodsad ning kahjustasid oluliselt puu- ja köögiviljade tootmist. Hispaanias Kataloonia piirkonnas vähenes prognoositud toodang põua tõttu vähemalt 50 %, Itaalias hävitasid Emilia Romagna maakonnas toodangu üleujutused. Põud mõjutas rängalt tootmise taset ja kvaliteeti ka Prantsusmaa ja Portugali piirkondades.

(2) Väga ebasoodsate ilmastikutingimuste tõttu 2023. aasta kevadel on paljudel puu- ja köögiviljasektori tunnustatud tootjaorganisatsioonidel ja tootjaorganisatsioonide liitudel raskusi, et oma heakskiidetud rakenduskavu ellu viia. Mõnda heakskiidetud meedet 2023. aastal ei rakendata ja seetõttu jääb osa rakendusfondide vahendeid kulutamata. Teised tunnustatud tootjaorganisatsioonid ja tootjaorganisatsioonide liidud muudavad oma rakenduskavu, et võtta meetmeid (näiteks kriisiohjemeetmeid), mille abil väga ebasoodsate ilmastikutingimuste mõjuga puu- ja köögiviljasektoris toime tulla.

(3) Tunnustatud tootjaorganisatsioonid ja tootjaorganisatsioonide liidud võivad oma heakskiidetud rakenduskavade raames rakendada puu- ja köögiviljasektoris kriisi- ja ennetusmeetmeid, mille eesmärk on suurendada vastupanuvõimet turuhäiretele. Kuid lähtuvalt määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 33 lõike 3 neljandast lõigust ei tohi need kriisiennetus- ja -ohjemeetmed moodusta rakenduskava kuludest üle ühe kolmandiku. Selleks et pakkuda kõnealustele tootjaorganisatsioonidele suuremat paindlikkust ja võimaldada neil suunata rakenduskavade vahendid väga ebasoodsate ilmastikutingimustega seotud meetmetest põhjustatud turuhäiretega tegelemisele, ei tohiks osutatud nõuet 2023. aastal kohaldada. Ajutist erandit tuleks kohaldada selliste rakenduskavade suhtes, mille elluviimine jätkub määruse (EL) nr 1308/2013 alusel kohaldatavatel tingimustel kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2117 ([2]) artikli 5 lõike 6 esimese lõigu punktiga c.

(4) Peale selle peavad tunnustatud tootjaorganisatsioonid ja tootjaorganisatsioonide liidud saama suunata vahendeid, sealhulgas rakendusfondi raames antavat liidu finantsabi ümber meetmetesse, mis on vajalikud, et tulla toime 2023. aasta kevade väga ebasoodsate ilmastikutingimuste tagajärgedega. Selleks et tunnustatud tootjaorganisatsioonid ja tootjaorganisatsioonide liidud saaksid seda teha, on vaja suurendada 2023. aastal määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 34 lõikes 1 sätestatud liidu finantsabi piirmäära 50 %-lt 60 %-le tegelikult kantud kuludest. Ajutist erandit

([1]) ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2117, millega muudetakse määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus, määrust (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta, määrust (EL) nr 251/2014 aromatiseeritud veinitoodete määratlemise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähiste kaitse kohta ning määrust (EL) nr 228/2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepoolseimate piirkondade jaoks (ELT L 435, 6.12.2021, lk 262).

tuleks kohaldada selliste rakenduskavade suhtes, mille elluviimine jätkub määruse (EL) nr 1308/2013 alusel kohaldatavatel tingimustel kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2117 artikli 5 lõike 6 esimese lõigu punktiga c kehtestatud üleminekusätetega.

(5) 2023. aasta kevade ebasoodsad ilmastikutingimused mõjutasid rängalt ka liidu veinisektorit, kus liikmesriikide vastavates piirkondades asuvad viinamarjakasvatajad kogesid erakordseid raskusi. Eelkõige takistasid erakorralised ilmastikutingimused viinamarjakasvatajatel teha oma viinamarjaistandustes selliseid tavapäraselt kevadel tehtavaid töid nagu pinnase puhastamine ja ettevalmistamine, uute viinapuude istutamine või pistikute pookimine. Erakordse põua all kannatavates piirkondades ei olnud selline tegevus võimalik, kuna pinnas oli kuiv ja tingimused uusistutuste rajamiseks äärmiselt ebasoodsad, üleujutustes kannatada saanud piirkondades ei olnud viinamarjaistandused veemasside tõttu ligipääsetavad või oli vesi need hävitanud.

(6) Määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 62 lõike 3 esimeses lõigus on sätestatud, et viinapuude istutuseks antud load, sealhulgas uusistutus- ja taasistutusload kehtivad kolm aastat alates nende väljaandmise kuupäevast. Kõnealuse määruse artikli 68 lõike 2 esimeses lõigus on sätestatud, et istutusõiguste muutmise järel antavatel lubadel on sama pikk kehtivusaeg kui algselt antud istutusõigustel. Iga väljaantud loa kehtivusaja jooksul valmistavad viinamarjakasvatajad tavaliselt mulla sügisel ette ja varuvad uued viinapuud, et need kevadel kui aasta kõige sobivamal istutusperioodil maha istutada.

(7) Ebasoodsate ilmastikutingimuste tõttu ei saanud mõjutatud piirkondade viinamarjakasvatajad, kellel olid 2023. aastal kehtivuse kaotavad istutusload, oma lubasid kavandatu kohaselt nende kehtivusaja viimase aasta kevadel kasutada. Kuna on võimatu prognoosida, kui kaua sellised ebasoodsad ilmastikutingimused ja nende tagajärjed kestavad, ei ole kindel, et kõnealused viinamarjakasvatajad saavad oma istutusload ettenähtud kehtivusaja jooksul ära kasutada. Olukorras, kus veinisektoris valitsevad juba niigi ebasoodsad turutingimused, tuleks viinamarjakasvatajatel istutada viinapuud kuumal aastaajal ja seega kasvutsükli vähem sobivas etapis, rasketes tingimustes ja lisakuludega.

(8) Eelnevast lähtuvalt ja selleks, et vältida istutusloa kaotamist või istutustingimuste kiiret halvenemist, on vaja viivitamata lubada 2023. aastal lõppevate istutuslubade kehtivuse pikendamist ebasoodsatest ilmastikutingimustest mõjutatud piirkondades. Seepärast tuleks kõigis ebasoodsatest ilmastikutingimustest mõjutatud piirkondades kasutatavate, 2023. aastal lõppevate lubade kehtivusaega pikendada veel 12 kuu võrra alates nende kehtivusaja lõppemise kuupäevast 2023. aastal ja anda viinamarjakasvatajatele võimalus istutada viinapuid 2024. aastal.

(9) Võttes arvesse ettenägematuid raskusi, millega ebasoodsatest ilmastikutingimustest mõjutatud piirkondade viinamarjakasvatajad nende olude tõttu kokku puutuvad, tuleks anda viinamarjakasvatajatele, kes ei soovi enam oma viinamarjaistandusala laiendada, võimalus loobuda oma 2023. aastal aeguvast istutusloast, ilma et nende suhtes kohaldataks määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 62 lõikes 3 osutatud halduskaristust.

(10) Viinamarjakasvatajate puhul, kelle uusistutusalad asuvad piirkondades, mida 2023. aasta kevade ebasoodsad ilmastikutingimused tõsiselt kahjustasid, ja kuhu viinapuud istutati enne samaväärse ala väljajuurimist, kasutades liikmesriigi poolt määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 66 lõike 2 kohaselt antud taasistutuslubasid, on asjakohane pikendada nelja-aastast tähtaega, mis oli ette nähtud eelmise istutusala väljajuurimiseks, ühe aasta võrra. See võimaldab viinamarjakasvatajatel varasemalt istutusalalt täiendava saagiaasta jooksul kasu saada ja hüvitada nii

kahjud uusistutusalal, kuna selline kahju võib lükata edasi uusistutusala kasutamise alguse või tuleb tekkinud kahju tõttu uusistutusalale viinapuud uuesti istutada. Sellest tulenevalt tuleks kohandada ka komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2018/273 ([3]) artikli 5 teises lõigus sätestatud tähtaega.

(11) Vaja oleks kehtestada üleminekukord selliste kulude jaoks, mis on kantud pärast 2022. aasta detsembrit veinisektori riiklike toetusprogrammide raames, millele on osutatud määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 40. Määruse (EL) 2021/2117 artikli 5 lõikes 7 on selgelt sätestatud, et veinisektori toetusprogrammide kohaldamist jätkatakse kuni 15. oktoobrini 2023. Selleks tuleb määruse (EL) nr 1308/2013 artikleid 39–54 kohaldada ka pärast 31. detsembrit 2022 määruse (EL) nr 1308/2013 kohaselt rakendatud tegevuste eest kantud kulude ja tehtud maksete suhtes, kui tegevused on toimunud enne 16. oktoobrit 2023. Lisaks kohaldatakse määruse (EL) nr 1308/2013 artikleid 39–54 jätkuvalt ka enne 16. oktoobrit 2025 määruse (EL) nr 1308/2013 artiklite 46 ja 50 kohaselt rakendatud tegevuste eest kantud kulude ja tehtud maksete suhtes, tingimusel et tegevused on 15. oktoobriks 2023 osaliselt ellu viidud ja kantud kulud moodustavad vähemalt 30 % kavandatud kogukuludest.

(12) Ootamatute raskuste tõttu, mis viinamarjakasvatajaid pärast 2023. aasta kevade ebasoodsate ilmastikutingimuste tõsiseid tagajärgi tabasid, pole mõned viinamarjakasvatajad suutnud määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 46 kohaseid tegevusi ellu viia ega täita nõuet, mille kohaselt peab 15. oktoobriks 2023 olema kantud vähemalt 30 % kuludest. Seepärast peetakse vajalikuks vähendada 30 % künnist 3 %-ni, mis aitaks tagada, et viinamarjakasvatajaid, kes on alustanud meetme rakendamist, kuid keda ettenägematud ilmastikutingimused on takistanud, ei karistataks tarbetult ja nad saavad jätkata meetme rakendamist, kui olukord seda võimaldab. Seda paindlikkust tuleks kohaldada üksnes selliste viinamarjakasvatajate suhtes, kellel oli taasistutusluba, mis oli mõeldud kasutamiseks 2023. aasta kevadel toimunud ebasoodsatest ilmastikutingimustest mõjutatud piirkondades.

(13) Üldine olukord kujutab endast määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 221 tähenduses konkreetset probleemi, mida ei ole lihtne lahendada kõnealuse määruse artiklite 219 või 220 kohaselt võetavate meetmetega. Olukord ei ole otseselt seotud olemasoleva kindlaks tehtud kordumatu turuhäirega või selle tekkimise ohuga. Samuti ei ole see seotud meetmetega, millega võideldakse loomahaiguste leviku vastu või tarbijate usalduse kaotuse vastu inim-, looma- või taimeterviseriskide tõttu.

(14) Võttes arvesse 2023. aasta kevade väga ebasoodsate ilmastikutingimuste enneolematut iseloomu, on vaja neid raskusi leevendada ja teha erandid määruste (EL) nr 1308/2013 ja (EL) 2021/2117 teatavatest sätetest, kuid üksnes rangelt vajalikul määral.

(15) Lähtuvalt vajadusest võtta viivitamatuid meetmeid, peaks käesolev määrus jõustuma selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

(16) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas põllumajandusturgude ühise korralduse komitee arvamusega,

([3]) Komisjoni 11. detsembri 2017. aasta delegeeritud määrus (EL) 2018/273, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1308/2013 viinapuude istutuseks antavate lubade süsteemi, istandusregistri, saatedokumentide ja sertifitseerimise, sissetulevate ja väljaminevate kaupade registri, kohustuslike deklaratsioonide, teavituste ja teabe avaldamise osas, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 asjakohase kontrolli ja karistuste osas ning millega muudetakse komisjoni määrusi (EÜ) nr 555/2008, (EÜ) nr 606/2009 ja (EÜ) nr 607/2009 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 436/2009 ja komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2015/560 (ELT L 58, 28.2.2018, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Ajutised erandid määrusest (EL) nr 1308/2013 seoses puu- ja köögiviljaga

1. Erandina määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 33 lõike 3 neljandast lõigust ei kohaldata 2023. aastal rakenduskava kriisiennetamise ja -ohjamise meetmete kulude puhul kõnealuses sättes viidatud ühe kolmandiku piirmäära liikmesriikide poolt kindlaksmääratavate alade suhtes, mida mõjutasid 2023. aasta kevadel esinenud ebasoodsad ilmastikutingimused.

2. Erandina määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 34 lõikest 1 ei tohi kõnealuse sätte kohane rakendusfondi kantav liidu finantsabi, mida eraldatakse 2023. aastal tootjaorganisatsioonidele või tootjaorganisatsioonide liitudele, mida mõjutasid 2023. aasta kevade ebasoodsad ilmastikutingimused ja mille liikmesriigid peavad kindlaks määrama, ületada rakendusfondidesse kantavat liidu rahalise panuse summat, mille liikmesriigid on 2023. aastaks heaks kiitnud, ning see summa ei tohi ületada 60 % tegelikult kantud kuludest.

Artikkel 2

Ajutised erandid määrusest (EL) nr 1308/2013 seoses veiniga

1. Erandina määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 62 lõike 3 esimese lõigu esimesest lausest ja artikli 68 lõike 2 esimese lõigu esimesest lausest peavad kõnealuse määruse artiklite 62, 64, 66 ja 68 kohaselt antud istutusload, mis aeguvad 2023. aastal ja mida kasutatakse piirkondades, mida mõjutasid 2023. aasta kevade ebasoodsad ilmastikutingimused, aeguma alles 12 kuu möödumisel nende esialgsest kehtivusaja lõppemisest.

2. Erandina määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 62 lõike 3 esimese lõigu teisest lausest ei kohaldata halduskaristusi selliste viinamarjakasvatajate suhtes, kellel on istutusload, mis kaotavad kehtivuse 2023. aastal ja mida kasutatakse piirkondades, mis on mõjutatud 2023. aasta kevade ebasoodsatest ilmastikutingimustest, tingimusel et viinamarjakasvatajad teatavad pädevatele asutustele 31. detsembriks 2023, et nad ei kavatse oma luba kasutada ega soovi käesoleva artikli lõikega 1 ette nähtud kehtivusaja pikendamist.

3. Erandina määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 66 lõikest 2 võivad liikmesriigid pikendada väljajuurimise tähtaega kuni viienda aasta lõpuni alates uute viinapuude istutamise kuupäevast, kui 2023. aasta kevade ebasoodsad ilmastikutingimused on uusistutusala nii rängalt mõjutanud, et selle kasutamise algus lükatakse edasi või tuleb sinna viinapuud uuesti istutada.

Kahe kuu jooksul alates väljajuurimise tähtaja pikendamise taotluse esitamisest teavitavad liikmesriigid taotlejat taotluse heakskiitmisest või tagasilükkamisest. Taotluse tagasilükkamise korral teatavad liikmesriigid taotlejale tagasilükkamise põhjused.

Kui viinamarjakasvataja ei ole pikendatud tähtaja lõpuks viinapuid välja juurinud, kohaldatakse delegeeritud määruse (EL) 2018/273 artikli 5 teist lõiku.

Viinamarjakasvatajad, kelle suhtes kohaldatakse tähtaja pikendamist, ei vasta kuni pikendatud tähtaja lõpuni määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 47 osutatud rohelise korje toetuse saamise tingimustele ei uusistutusalal ega alal, mis on kavas välja juurida.

Artikkel 3

Ajutised erandid määruse (EL) 2021/2117 artikli 5 lõike 7 punktis b sätestatud üleminekusätetest seoses määruse (EL) nr 1308/2013 artiklite 39–52 kohaldamisega

Erandina määruse (EL) 2021/2117 artikli 5 lõike 7 punktist b jätkatakse määruse (EL) nr 1308/2013 artiklite 39–54 kohaldamist pärast 31. detsembrit 2022 selliste kulude ja maksete puhul, mis on tehtud seoses määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 46 kohaselt enne 16. oktoobrit 2025 elluviidud tegevustega, tingimusel et:

a) 15. oktoobriks 2023 on sellised tegevused osaliselt ellu viidud ja kantud kulud moodustavad vähemalt 3 % kavandatud kogukuludest ning

b) sellised tegevused viiakse täielikult ellu 15. oktoobriks 2025.

Liikmesriigid tagavad, et erandit kohaldatakse üksnes selliste viinamarjakasvatajate suhtes, kellel on taasistutusluba, mis on ette nähtud kasutamiseks 2023. aasta kevade ebasoodsatest ilmastikutingimustest mõjutatud piirkondades.

Artikkel 4

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Seda kohaldatakse kuni 9. augustini 2024.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 8. august 2023

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN